

Geïntegreerde aanpak succesvol tegen tripsprobleem in chrysant

'Bugline is een makkelijke manier van

Teler Koos van der Salm: "Ik trek aan het begin van iedere teelt met behulp van de spuitboom het lint in het gewas. Uit de kweekzakjes komen de hele teelt roofmijten, die de trips bestrijden."

Twee jaar geleden stapte chrysantenbedrijf Van Uffelen Flowers over op geïntegreerde gewasbescherming. Het gebruik van een lint van waterdichte zakjes met *Amblyseius cucumeris*, droeg bij aan het succes. Afgelopen jaar is deze toepassing bij tien chrysantenkwekers op praktijkschaal gevolgd. Bedrijfsleider Koos van der Salm vertelt zijn ervaringen.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

Chrysantenbedrijf Van Uffelen Flowers heeft twee vestigingen: 4,7 ha in Naaldwijk en 4 ha in Maasland. "Op de nieuwste locatie in Naaldwijk kweken we de witte 'Arctic Queen'. Er hangt 8.000 lux aan belichting boven. In Maasland telen we 'Bacardi', 60% wit, 20% crème en 20% roze. Hier hangt nu nog 4.000 lux. We hebben plannen om de belichting uit te breiden tot 8.000 lux. Dit is op het moment de standaard bij nieuwbouw. We willen kwalitatief niet achterblijven", vertelt Koos van der Salm. Hij is op de vestiging in Maasland verantwoordelijk voor gewasbescherming.

Het Maaslandse bedrijf heeft insectengaas. Dit was 'in' toen dit bedrijf tien jaar geleden gebouwd werd. "Door het gaas hebben we geen last van mineervlieg, rupsen, luis en wantsen en maar een beetje last van trips. We hebben in Naaldwijk niet gekozen voor gaas vanwege de hoge aanschafkosten en omdat er minder ventilatiemogelijkheden zijn. Met name in de zomer kan de temperatuur te hoog oplopen met

als gevolg twee tot drie dagen bloei-vertraging."

Geïntegreerde gewasbescherming

In de bedden, tussen de chrysanten ligt een lang wit lint uitgerold met de naam Bugline. "Hier zijn we in 2007 mee gestart. Het is een waterbestendig lint van kweekzakjes, waar gedurende de teelt roofmijten uitkomen, die de trips bestrijden."

Van der Salm: "Twee jaar geleden zijn we uit noodzaak overstapt op geïntegreerde gewasbescherming. Het chemische middelenpakket wordt steeds smaller en chemisch is trips bijna niet meer te bestrijden. Zes jaar geleden, toen ik nog rozenteler was, had ik al ervaren dat geïntegreerde gewasbescherming mogelijk was."

Steun in de rug was de projectgroep, die Van Iperen en Syngenta Bioline het afgelopen seizoen oprichtten rond deze manier van werken. "Syngenta heeft drie jaar proeven gedaan met het lint met roofmijten. In onze groep van tien chry-

santenkwekers is deze methode vanaf februari 2007 voor het eerst op praktijkschaal gevolgd. Het was de bedoeling om gedurende drie teelten de trips en spint met *Amblyseius cucumeris* te bestrijden en ook de andere plagen geïntegreerd aan te pakken. Vanwege het succes zijn de meeste deelnemers tot oktober doorgegaan."

Winterstop

Van der Salm begint zijn verhaal met de winterstop. "In de maanden vanaf november tot januari bestrijden we alleen chemisch. We maken de kas schoon en ruimen op, zodat we in het voorjaar schoon kunnen starten. We kiezen daarvoor omdat de activiteit van de insecten in de winter erg laag is, doordat er weinig instraling is." Het is wel de vraag of deze winterstop in de toekomst blijft bestaan als het bedrijf overschakelt naar 8.000 lux. Daardoor zal de insectendruk minder afnemen. Vanaf februari gaat deze teler biologische bestrijders inzetten.

“Richard van Spronsen, biologiespecialist bij Van Iperen is onze scout. Hij komt wekelijks langs om de vangplaten te tellen. Aan de hand van de telling stellen we wekelijks vast wat we gaan inzetten. Ongeveer tien dagen voor de oogst bespuiten we het gewas met een breedwerkend middel, zodat we de nieuwe teelt weer schoon kunnen starten.”

Lint met kweekzakjes

Van der Salm: “Ik trek aan het begin van iedere teelt met behulp van de spuitboom het lint in het gewas. Gedurende de hele teelt komen er roofmijten uit de kweekzakjes, die de trips bestrijden. Voor het inzetten van de roofmijt *Phytoseiulus persimilis* tegen spint gebruiken we de ‘mite applicator’. We hebben de spuitboom aangepast en er een motortje met een as en vier klemmen op gemaakt. In die klemmen passen flesjes met roofmijten. Als het motortje draait, worden de roofmijten gedoseerd uit de flesjes. De flesjes bevatten, afhankelijk van de vakgrootte 1000, 1500 of 2000 stuks per flesje. Doordat *Amblyseius cucumeris* ook deels spint goed bestrijdt, hebben we de inzet van *Phytoseiulus* dit jaar kunnen halveren.”

Volgens deze teler heeft hij op dit bedrijf geen extra probleem met mineervlieg vanwege het gaas.

“We doen steeds minder aan roestbestrijding. Drie jaar geleden zijn we overgestapt naar een minder gevoelig ras. Als we de klimaatomstandigheden goed houden, dan is er weinig kans op Japanse roest. Het afgelopen jaar hebben we preventief twee keer in één teelt gespoten.”

Ook het zusterbedrijf in Naaldwijk werkt met geïntegreerde bestrijding. Ze gebruiken op dat bedrijf nog geen roofmijten, maar bespuiten met het schimmelpreparaat *Botanigard* tegen trips. “Ze hebben daar nog teveel aan het hoofd met het nieuwe bedrijf om ook al met de roofmijten te starten. Het nadeel van *Botanigard* is dat je het wekelijks moet spuiten. De *Bugline* werkt 24 uur per dag, een hele teelt lang. Tegen mineervlieg zetten ze *Diglyphus* in.”

Projectgroep

Richard van Spronsen begeleidde de projectgroep, waar Van der Salm ook bij zit. Op dit moment wordt het lint van kweekzakjes toegepast op 77 ha, waarvan 30 ha binnen de projectgroep.

Biologiespecialist Richard van Spronsen (rechts): “Aan de hand van de telling stellen we wekelijks vast wat we gaan inzetten.”

“Zomers de spint alleen chemisch bestrijden werd steeds moeilijker. Het percentage chrysantentelers dat alleen chemisch bestrijdt is nog maar 10 tot 20%. Maar zakjes met *Amblyseius cucumeris* uithangen, vergt teveel arbeid”, geeft de biologiedeskundige als reden voor de ontwikkeling van de arbeidsvriendelijke methode.

Van Spronsen: “De ervaringen van de andere kwekers wijken nauwelijks af van die bij Van Uffelen Flowers. We hadden het plan om de *Bugline* vanaf februari gedurende drie teelten toe te passen. Bij alle tien telers zijn we echter doorgegaan tot september of oktober. Bij de telers die last hadden van mineervlieg hebben we de parasiet *Diglyphus isaeae* ingezet in combinatie met een ondersteunende bespuiting met *Trigard*. Op acht van de tien deelnemende bedrijven bleek de roofmijt *Phytoseiulus* in combinatie met *Amblyseius cucumeris* de spint uitstekend te bestrijden.”

Nog in de kinderschoenen

De projectgroep gaat in 2008 op dezelfde voet verder. Teler Van der Salm is daar blij mee. “Geïntegreerde gewasbescherming in chrysant staat nog steeds in de kinder-

schoenen. Met elkaar komen we hogerop.” Volgens de biologiespecialist zijn er heel wat voordelen van geïntegreerd telen. “Hét grote voordeel is natuurlijk een effectieve spint- en tripsbestrijding. Verder heb je rust op het bedrijf door minder bespuitingen. Het inzetten van natuurlijke vijanden is arbeidsvriendelijker. Door minder gebruik te maken van chemische middelen blijven ze effectiever werken. Er treedt minder resistentie op en er is minder kans op groeiremming door de bespuitingen.”

Van Uffelen Flowers is twee jaar geleden overgestapt op de geïntegreerde gewasbescherming. De vestiging in Maasland draait sinds februari 2007 mee in een projectgroep rond de nieuwe *Bugline* van Syngenta Bioline. Tien chrysantentelers bekijken met elkaar hoe ze zo ver mogelijk kunnen komen. Het lukt inmiddels om van februari tot oktober de plagen geïntegreerd aan te pakken. Het arbeidsvriendelijke lint met kweekzakjes en de ‘mite-applicator’ maken het uitzetten een stuk eenvoudiger.

SAMENVATTING